

Заклучения на Съвета относно ролята на младите хора в изграждането на сигурно, сплотено и хармонично общество в Европа

(2018/C 195/05)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ:

1. Политическия контекст във връзка с този въпрос, изложен в приложението към настоящите заключения.

ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ:

2. Програмата „Младеж, мир и сигурност“, изложена в Резолюция 2250 (2015) на Съвета за сигурност на ООН, в която се изтъква значителният и положителен принос на младите хора в усилията за поддържане и укрепване на мира и сигурността и се потвърждава важната роля, която младите хора могат да играят в предотвратяването и разрешаването на конфликти.
3. Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие (Програма 2030), приета от ООН през септември 2015 г., и целите за устойчиво развитие (ЦУР), които представляват по своята същност трансформираща политическа рамка за изкореняване на бедността и постигане на устойчиво развитие. Те установяват баланс между икономическото, социалното и екологичното измерение, включително между основните въпроси, свързани с управлението и мирните, хармонични и приобщаващи общества, и отчитат съществената взаимовръзка между заложените в тях цели и задачи.
4. Глобалната стратегия на Европейския съюз за външната политика и политиката на сигурност, която предвижда насърчаване на устойчивостта на обществото, включително чрез задълбочаване на дейността в областта на образованието, културата и младежта с цел утвърждаване на плурализма, съвместното съществуване и уважението.
5. Европейския консенсус за развитие, в който се предвижда, че младите хора са носители на развитието и промяната и като такива са с основен принос за изпълнението на Програма 2030, включително чрез способността си за иновации, и в който се заявява, че ЕС и неговите държави членки ще се стремят и към утвърждаване правата на младите хора и овластяването им във воденото на обществените дела, в т.ч. чрез насърчаване на участието им в икономиката, обществото и вземането на решения на местно равнище, по-специално посредством младежките организации.
6. Бялата книга за бъдещето на Европа ⁽¹⁾, в която се изтъква важната роля на европейските ценности.
7. Европейската регионална консултация на тема „Младеж, мир и сигурност“, проведена в Брюксел (Белгия) от 25 до 27 септември 2017 г. и организирана от Европейската служба за външна дейност в партньорство с Фонда на ООН за населението, Службата на ООН за укрепване изграждането на мира и основни заинтересовани страни от гражданското общество.

КАТО ОТЧИТА, ЧЕ:

8. Броят на младите хора в световен план се увеличава – днес в света живеят 1,8 милиарда деца и младежи (на възраст 15 – 24 години), а до [2025 г.] те ще нараснат с още 72 милиона.
9. В момента броят на младите хора в Европейския съюз, е 88,9 милиона (2016 г.).
10. „Участието“ и „Младежта и светът“, наред с други теми, бяха включени като две приоритетни области за действие в обновената рамка за европейското сътрудничество в сферата на политиката за младежта (2010 – 2018 г.).
11. Програмата „Младеж, мир и сигурност“ ⁽²⁾, изложена в Резолюция 2250 (2015) на Съвета за сигурност на ООН, е важна както в световен, така и европейски план. Европа е една от най-сигурните части на света. Въпреки това структурни проблеми като изменението на климата, природните бедствия, трафика на хора, ограничените възможности за заетост и маргинализацията, които засягат младите хора в Европейския съюз – заедно с нарастващата заплаха от водеща до насилие радикализация – поставят на изпитание идеята, че Европа е сигурен и мирен континент.
12. Съществува необходимост младите хора да бъдат възприемани като основни участници в изграждането на демокрацията, създаването на мирни послания, постигането на социално сближаване, както и в утвърждаването на европейските ценности. Важно е младите хора и заинтересованите страни в областта на младежта да бъдат ангажирани и да бъдат възприемани като ключови съюзници в изграждането на устойчивост за борба с тези проблеми, за поддържане на мира и предотвратяване на насилието, както и за работа с оглед на постигането на приобщаващо и мирно общество. Във връзка с това работата с младежта може да играе важна роля за разгръщане на потенциала на младите хора за положително участие в изграждането на сигурно, сплотено и мирно общество.

⁽¹⁾ Док. 6952/17.

⁽²⁾ Програма на ООН за развитие, Стратегия на ПРООН за младежта за периода 2014—2017 г.: създаване на възможности за младежта, устойчиво бъдеще (Ню Йорк, 2014 г.).

КАТО ИЗТЪКВА, ЧЕ:

13. Понастоящем над 600 милиона млади хора по света живеят в нестабилни и белязани от конфликти условия⁽¹⁾. Те са сред най-силно засегнатите от многобройни и често взаимно свързани форми на насилие – от дребни актове на насилие до организирана престъпност и породени от насилнически екстремизъм терористични нападения, които поставят на изпитания техните общности – и са обект на огромни и дълготрайни човешки, социални и икономически последици. Поради това е от изключително значение да се изготвят и прилагат политики и програми, които да им дават възможности за изграждане на устойчивост и да спомагат за приобщаването им в обществото.
14. В много европейски страни напоследък се наблюдават висока младежка безработица и проблеми, свързани със социалното изключване. В резултат на това групи млади хора все по-често намират отдушник в отрицателни прояви на популизъм, пропагандата, езика на омразата и ксенофобията, които имат потенциала да доведат до насилнически екстремизъм, който е в ущърб на нашата мултикултурна идентичност като европейци. Ето защо от решаващо значение е младите хора да бъдат подкрепяни в това да се възползват от новите възможности, например новите технологии и цифровизацията, и в това да се справят с новите предизвикателства, като фалшивите новини и глобализацията.
15. От съществено значение е да се има предвид, че „Младеж, мир и сигурност“ е не само глобална програма – тя е европейска. По принцип младите хора имат цялостно разбиране за поддържането на мира и поради това те имат изключително важна роля в борбата срещу различните видове насилие, дискриминация и несправедливост, които ги засягат, включително домашното насилие, основаното на пола насилие, пропагандата, всички форми на тормоз, ранните и принудителните бракове, етническата дискриминация и неуважението, посредством различни инструменти, като межкултурния диалог чрез мобилност, работа с младежта, доброволческа дейност и неформално и самостоятелно учене.
16. Младите хора са ценни новатори и двигатели на промяната, и техният принос следва да бъде активно подкрепян, да бъде търсен и възприеман като ключов за изграждането на мирно общество и за подкрепата на демократичното управление. Нещо повече, участието на младите хора утвърждава обществената ангажираност и активната гражданска позиция. Освен това образованието за изграждане на демократична гражданска позиция, в т.ч. цифровото образование заедно с това в областта на човешките права, включително образованието за мир и критично мислене, играят ключова роля в тяхното развитие. В този контекст сътрудничеството между Европейския съюз и Съвета на Европа може да даде ценен принос.

КАТО ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ:

17. Младежката мобилност е от решаващо значение за обмена на идеи, разпространяването на иновациите, решаването на въпроси, свързани с безработицата, и на социални въпроси, за установяването на здрави връзки между хората, за подпомагане на личностното развитие и насърчаване на придобиването на неспециализирани и трансверсални умения, както и за укрепване на межкултурните компетентности и за борба с предрасъдъците и дискриминацията. Затова тя следва да се насърчава с цел постигане на приобщаващо, сплотено и сигурно общество за всички.
18. Работата с младежта, неформалното и самостоятелното учене играят съществена роля за преодоляване на маргинализацията и радикализацията. Освен това работата с младежта спомага за борбата с маргинализацията и радикализацията сред младите хора и им дава възможност да опознаят по-добре в практически план човешките права и демократичните ценности.
19. От голямо значение е да се развива и насърчава международното сътрудничество между всички заинтересовани страни, в т.ч. младите хора, младежките възпитатели, младежките лидери и младежките организации от Европейския съюз и извън него, тъй като това представлява принос за изграждането на доверие и оформянето на бъдещите отношения в Европа и извън нея.

ОТКРОЯВА СЛЕДНИТЕ ОБЛАСТИ НА ДЕЙСТВИЕ:

A. Междусекторно сътрудничество, основано на новаторски методи за комуникация, обмен на добри практики и ефективен диалог

20. Програмата „Младеж, мир и сигурност“ се влита във вътрешните и външните политики на ЕС за насърчаване на устойчивото развитие, мира, сигурността и правата на човека. Оптимизирането на взаимодействията и осигуряването на съгласуваност между политическите отговори на предизвикателствата, обхващайки вътрешните и външните политики на Съюза, могат да бъдат постигнати единствено със съвместните усилия на много различни заинтересовани страни.

⁽¹⁾ Харта на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по правата на човека.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ, В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

21. Да насърчават междусекторното сътрудничество въз основа на новаторски методи за комуникация, обмен на добри практики и ефективен диалог между сектора за младежта и различните области на политиката и съответните органи, така че да разгледат възможността за включването на младите хора, младежките организации и организациите, работещи за младите хора, като полезни партньори в укрепването на устойчивостта на обществото и държавата, и изграждането на сплотено общество.
22. Да мобилизират експертния опит, да насърчават иновациите и да задълбочават многостранните партньорства между институциите на ЕС, държавите членки, гражданското общество, младите хора и заинтересованите страни в младежката сфера и извън нея чрез укрепване ролята на младите хора в поддържането на мира.

Да насърчават диалога, сътрудничеството и обмена на добри практики, свързани с програмата „Младеж, мир и сигурност“, между основните заинтересовани страни посредством укрепването на компонента за световно сътрудничество на програмата „Еразъм +“, както и чрез други механизми за обмен на добри практики. Това следва също да мобилизира младите хора и да създаде връзка между органите за вземане на решения, младежките организации и организациите, работещи за младите хора, които развиват дейност в полза на укрепването на мира и изграждането на сплотено и хармонично общество.

Б. Стремех към сплотени и хармонични общества: по-широко използване на основания на обективни данни подход

23. Във времена, в които Европа се опитва да се бори с езика на омразата и да намали всички форми на насилие, е важно да се развие мирен дискурс, който да утвърждава общите ценности⁽¹⁾ на ЕС като зачитане на човешкото достойнство, свобода, демокрация, равенство, солидарност, принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ, В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

24. Да насърчават, да преразглеждат и да открояват добрите практики, свързани с ролята на младежта в поддържането на мира и предотвратяването на насилието, като източник за продуциране на знания и като ценен инструмент, с който да бъдат променени „отрицателните послания“ относно младите хора. Необходимо е в Европа да се търсят и систематично да се събират качествени резултати и основани на обективни данни примери за приноса на младите хора за поддържането на мира и солидарността, включително в сътрудничество с държавите членки в рамките на младежката уики платформа (Youth Wiki).

В. Осигуряване на активно и изпълнено със смисъл участие на младежта в изграждането на мирни и приобщаващи общества

25. Активното и равноправно участие (подпомогнато чрез изграждането на капацитет) на младите хора, особено на тези с по-малко възможности, на всички равнища на гражданския и политическия живот, е ключово условие за изграждането на мирно, сплотено и равнопоставено общество. Изкореняването на бедността и социалното изключване са също важни, тъй като водят до маргинализация на младите хора.
26. Все по-често се признава фактът, че младите хора са носители на промяна за предотвратяването на конфликти, утвърждаването на приобщаването и социалната справедливост, и за поддържането на мира. Утвърждаването на мира и стабилността изисква глобално партньорство между всички заинтересовани страни, като младите хора и организациите, работещи за младежта, играят жизнено важна роля в това отношение. Работата с младежта има важна роля и за изграждането на мира и укрепването на солидарността.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ, В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

27. Да увеличават възможностите за съдържателно участие на младите хора в поддържането и утвърждаването на мира и сигурността на всички равнища, когато и където е възможно, чрез механизми за участие.
28. Да осигурят по-лесен достъп сред младите хора, младежките организации и други заинтересовани страни до данни и знания от най-новите проучвания и до резултатите от научните изследвания относно участието на младите хора в демократичния живот на Европа.
29. Да насърчават активното участие на младите хора в обществото, в т.ч. на онези с по-малко възможности, и трансграничната мобилност и контактите между хората, като по този начин се подпомогне обменът на идеи и разпространяването на иновациите чрез съществуващи и бъдещи програми.

⁽¹⁾ Вж. член 2 от Договора за Европейския съюз.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ:

30. Да продължи работата по ангажмента на ЕС към програмата „Младеж, мир и сигурност“, както и по ключовите междурегионални ангажменти⁽¹⁾, в сътрудничество с ООН и други международни организации, включително по постепенното оформяне на стратегическо партньорство между ЕС и ООН в областта на ролята на младежта в изграждането на мира.

Г. Поддържане и укрепване на межкултурния диалог между младите хора в Европа и извън нея

31. Межкултурният диалог има множество функции и може да се разглежда като имащ принос за мира и сигурността в ЕС и съседните страни. Участието в межкултурния диалог предоставя на младите хора разнообразни възможности за заемане на водеща позиция, за отбелязване на напредък в процесите на помирение и за намаляване на предразсъдъците, неразбирателството и дискриминацията между различните групи, както и за борба с езика на омразата и насилническия екстремизъм чрез използването на основан на човешките права подход.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ, В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

32. Да подкрепят международното младежко сътрудничество, диалога и взаимното разбирателство между младите хора, младежките възпитатели, младежките лидери и младежките организации и организациите, работещи за младежта⁽²⁾, от ЕС и извън него, като важен инструмент в подкрепа на европейското гражданство и процесите на демократизация.

Д. Изграждане на устойчивост и критично мислене чрез неформално и самостоятелно учене и партньорски подход

33. Познаването и разбирането от страна на младите хора на общите ценности⁽³⁾ на ЕС като зачитане на демокрацията, равенство, права на човека, солидарност, гражданство и многообразие, както и тяхната медийна и информационна грамотност, следва да бъдат подкрепени. Това допринася за критичното мислене и за осведомеността и познанията за начините, по които информацията може да бъде представена тенденциозно и използвана от стремящи се към насилие екстремистки групи, с цел да разпространяват пропаганда.

34. Както е договорено и прието в рамките на Съвета на Европа, *образованието за демократично гражданство и образованието по правата на човека* са тясно свързани и взаимно се подкрепят⁽⁴⁾. Този неформален метод за образование и обучение е инструмент, който е насочен предимно към укрепването на демократичните права и отговорности и активното участие по отношение на гражданските, политическите, социалните, икономическите, правните и културните сфери на обществото.

ВЪВ ВРЪЗКА С ТОВА СЪВЕТЪТ ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ И ЕВРОПЕЙСКАТА СЛУЖБА ЗА ВЪНШНА ДЕЙНОСТ, В РАМКИТЕ НА ТЕХНИТЕ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ:

35. Да разгледат възможностите за насърчване и укрепване, когато и където е целесъобразно, на концепцията „Образование за демократично гражданство и образование по правата на човека“, която може да бъде прилагана в областите на формалното и неформалното учене, и партньорския подход, при спазване на принципите на субсидиарност и свобода на образованието.

36. Да продължат да укрепват сътрудничеството със Съвета на Европа в рамките на Споразумението за партньорство.

⁽¹⁾ Младежкото направление на 5-ата среща на върха между ЕС и АС и инициативата „Гласът на средиземноморската младеж“.

⁽²⁾ Под „младежки организации“ се разбира организации на гражданското общество, чиито координационни органи са съставени предимно от млади хора. Под „организации, работещи за младежта“, се разбира организации на гражданското общество, които предоставят услуги за младите хора, но чиито координационни органи не са съставени единствено от млади хора.

⁽³⁾ Вж. член 2 от Договора за Европейския съюз.

⁽⁴⁾ Харта на Съвета на Европа за образование за демократично гражданство и образование по правата на човека (приета в рамките на Препоръка CM/Rec(2010)7 на Комитета на министрите на Съвета на Европа).

ПРИЛОЖЕНИЕ

Като приема настоящите заключения, Съветът ПРИПОМНЯ по-специално следното:

1. Глобалната стратегия на ЕС за външната политика и политиката на сигурност, със специален акцент върху устойчивостта.
2. Европейския консенсус за развитие/Заключенията на Съвета относно устойчивото развитие (2016 г.).
3. Цялостния подход на ЕС относно жените, мира и сигурността.
4. Преработените насоки за стратегията на ЕС за борба срещу радикализацията и набирането на терористи (9640/16 и 14276/16).
5. Заключенията на Съвета относно ролята на работата с младежта за подпомагане на развитието на основни житейски умения у младите хора, които улесняват успешния им преход към зрелостта, активното гражданство и професионалния живот (9624/17).
6. Заключенията на Съвета относно ролята на сектора на младежта в рамките на интегриран и междусекторен подход за предотвратяване и борба с водещата до насилие радикализация сред младите хора (9640/16).
7. Плана за действие на ЕС в областта на човешките права и демокрацията за периода 2015—2019 г. (2015).
8. Неформалната среща на държавните и правителствените ръководители на 12 февруари 2015 г., на която членовете на Европейския съвет призоваха за всеобхватен подход, включително инициативи в областта на социалната интеграция, в т.ч. и такива, които са от голямо значение за предотвратяване на радикализацията, водеща до насилие.
9. Декларацията, приета от министрите на образованието от ЕС по време на неформалната им среща от 17 март 2015 г. в Париж, в която те предоставят насоки относно начините на сътрудничество на европейско равнище. Беше подчертано значението на усилията за предотвратяване и справяне с маргинализацията, нетолерантността, расизма и радикализацията, за популяризиране на активното гражданско участие на младите хора, както и за запазването на рамка за равни възможности за всички.
10. Заключенията на Съвета относно обновената стратегия за вътрешна сигурност от 17 юни 2015 г., в които през следващите години се дава приоритет на действията във връзка с конкретни въпроси прекратяване на участието, превъзпитанието и дерадикализацията/борбата с радикализацията (9416/15).
11. Работния план на ЕС за младежта за периода 2016—2018 г., който е насочен към активизиране на социалното приобщаване на всички млади хора, като се вземат предвид основните европейски ценности, и ролята на работата с младежта както в цифровия свят, така и извън него.
12. Съвместния доклад за младежта в ЕС за 2015 г. на Съвета и Комисията относно прилагането на обновената рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта (2010—2018 г.), в който се подчертава, че младите хора следва да могат да растат в приобщаващи и плуралистични общества, основани на демократични, европейски ценности. Съвместния доклад за младежта в ЕС също показва, че е необходимо да се създадат още повече възможности за младите хора от всякакъв произход, особено за онези, за които съществува риск от изключване.
13. Сътрудничеството между Европейската комисия и Съвета на Европа в рамките на Споразумението за партньорство.
14. Европейската програма за сигурност от 28 април 2015 г., в която Комисията отбелязва, че участието на младите хора е ключов фактор за предотвратяване на радикализацията чрез насърчаване на европейските ценности и стимулиране на социалното приобщаване, като споменава и мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN) – обща за ЕС рамка, която дава възможност за обмен на опит и практики с цел да се улесни ранното откриване на елементи на радикализация и създаването на стратегии за предотвратяване и прекратяване на участието на местно равнище.
15. Резолюцията на Европейския парламент от 25 ноември 2015 г. относно предотвратяване на радикализацията и вербуването на европейски граждани от терористични организации.
16. Резолюция 2250 (2015) на Съвета за сигурност на ООН относно младежта, мира и сигурността.
17. сесия на Комитета на министрите — План за действие на Комитета на министрите (Брюксел, 19 май 2015 г.), CM(2015)74 final, за борба срещу насилствения екстремизъм и радикализацията, водеща до тероризъм, както и плана за действие на ООН за предотвратяване на насилствения екстремизъм.

18. „Ръководните принципи за участието на младите хора в изграждането на мира“ на Междуведомствената работна група на ООН в областта на младежта и изграждането на мира.
-